

แบบรายงานข้อมูลองค์ความรู้จากการถอดบทเรียน (Lesson Learned)/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ที่มีความสำคัญสะท้อนภารกิจหลักของหน่วยงาน
สำนักงานแรงงานจังหวัดสุโขทัย

เรื่อง : การบูรณาการความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัดสุโขทัย

๑. ที่มา/ความสำคัญ/ความสอดคล้องกับนโยบาย

จังหวัดสุโขทัย ได้จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับจังหวัด อำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน การฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้กับผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสพ ผู้ติดยา หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา รวมถึงการติดตามดูแลสุขภาพและการสงเคราะห์อื่นๆ ที่จำเป็น

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดสุโขทัย เป็นหน่วยงานหลักในระดับที่พื้นที่ซึ่งรับผิดชอบ ในการประสานและอำนวยความสะดวกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการรวบรวมข้อมูลทุกภาคส่วนรวมทั้งสถานประกอบการ ในการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาเสพติด การให้ความช่วยเหลือและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเสพติด ส่งเสริม ให้ผู้ผ่านการบำบัดฯ มีโอกาสและทัดเทียมกับบุคคลทั่วไปในสังคมโดย สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับค่านิยมทัศนคติของสังคมในการยอมรับและให้โอกาสในการใช้ชีวิตในสังคม ได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ ในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำและลดโอกาสการเข้าสู่วงจรอีกครั้ง การฟื้นฟูสภาพทาง สังคมจึงเป็นส่วนปฏิบัติการสำคัญในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ ในด้านอาชีพให้แก่แรงงาน นอกกระบบ และแรงงานในสถานประกอบการ โดยการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๒. กระบวนการทำงาน

สำนักงานแรงงานจังหวัดสุโขทัย มีแนวคิดที่เป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงาน คือ การทำงานแบบ บูรณาการ โดยสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน หน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันขับเคลื่อนให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ดังนี้

๑. ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เพื่อวางแผนการขับเคลื่อน ตลอดจน การส่งต่อความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้เกิดผลชัดเจนเป็นรูปธรรม

๒. รวบรวมบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ ในประเด็นหัวข้อ “ภารกิจกระทรวงแรงงานเพื่อสังคมจังหวัดสุโขทัย” โดยจุดประกายทางความคิดในการสร้างงาน สร้างอาชีพ การพัฒนาทักษะฝีมือ และการสร้างหลักประกันในชีวิตในรูปแบบการออมกับประกันสังคม มาตรา ๔๐ การค้นหาจุดเด่น ของแต่ละคน เพื่อต่อยอดการพัฒนา สร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดฯ มีโอกาสและทัดเทียมกับ บุคคลทั่วไปในสังคม โดยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับค่านิยมทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิต

๓. นำผลที่ได้จากอบรมให้ความรู้ในแต่ละรุ่น มาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายตลอดจนค้นหาเทคนิคและวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และบริบทของพื้นที่

๔. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานให้จังหวัด อำเภอได้รับทราบ

๓. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน คือ
ด้านที่ ๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านที่ ๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ด้านที่ ๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านที่ ๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้าน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านที่ ๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านที่ ๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ ประกอบด้วย (๑) นโยบายและแผนด้านการป้องกันยาเสพติด เสริมสร้างทัศนคติและสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มเป้าหมาย (๒) นโยบายและแผนด้านการปราบปรามยาเสพติด บูรณาการฐานข่าวและเชื่อมโยงฐานข้อมูลยาเสพติดระหว่างหน่วยงานทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (๓) นโยบายและแผนด้านการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด (๔) นโยบายและแผนด้านการบำบัดรักษายาเสพติด บริหารจัดการผู้เสพตามกรอบแนวคิดของประมวลกฎหมายยาเสพติด มองผู้เสพเป็นปัญหาในมิติ ด้านสุขภาพ สาธารณสุข เกี่ยวพันกับเศรษฐกิจและสังคม มากกว่าเพียงปัญหาในเชิงอาชญากรรม ให้ความสำคัญกับการดูแลผู้เสพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวทาง Community Based Treatment and Rehabilitation (CBTx) โดยการใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดูแลช่วยเหลือ รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้โอกาสผู้เสพยาเสพติดสามารถใช้ชีวิตในสังคม (๕) นโยบายและแผนด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ (๖) นโยบายและแผนด้านการบริหารจัดการรณรงค์เพื่อสร้างการรับรู้ ความตระหนักและมุมมองใหม่ให้แก่สังคม ตลอดจนส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการ

๓. นโยบายกระทรวงแรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ “MOL พลิกโฉมตลาดแรงงานไทย” ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ พลิกโฉมแรงงานและสถานประกอบการ จำนวน ๗ ข้อ และพลิกโฉมกระทรวงแรงงาน จำนวน ๔ ข้อ รายละเอียดดังนี้

๓.๑ พลิกโฉมแรงงานและสถานประกอบการ

๑. ส่งเสริมการมีงานทำ และการจ้างงาน ยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน
๒. ยกระดับฝีมือและพัฒนาทักษะแรงงาน ลงทุนด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ เพื่อรองรับเศรษฐกิจใหม่
๓. เร่งรัดการดูแลแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และช่วยสร้างเศรษฐกิจของประเทศ
๔. เร่งรัดการแก้ไขปัญหาระงวอนต่างด้าวและป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อมุ่งสู่การเป็น Tier ๑
๕. เร่งรัดการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ
๖. บูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนในการให้บริการด้านแรงงาน พัฒนาและปรับปรุง ระบบค่าจ้าง และรายได้ สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความปลอดภัยในการทำงาน
๗. สื่อสารเชิงรุกด้านแรงงาน เพื่อให้แรงงานรับรู้บริการของกระทรวงแรงงานและสิทธิประโยชน์แรงงาน

๔. เทคนิค/เครื่องมือ/นวัตกรรม

สำนักงานแรงงานจังหวัดสุโขทัย ได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบรายงานขอรับความช่วยเหลือโครงการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัดสุโขทัย โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) เพื่อรวบรวมความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย และนำมาวางแผนในการส่งต่อให้หน่วยงานในสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่ายภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือต่อไป

๕. ผลการดำเนินงาน

สำนักงานแรงงานจังหวัดสุโขทัย ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดสุโขทัย ภายใต้โครงการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จังหวัดสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้มีโอกาสในการเข้าถึงภารกิจงานบริการของกระทรวงแรงงาน ในพื้นที่ ๖ อำเภอ จำนวน ๗ รุ่นๆ ละ ๕๐ คน รวมทั้งสิ้น ๓๕๐ คน ผลการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือรวมทั้งสิ้น ๕๒ ราย ดังนี้

๑. ตรวจสอบสิทธิประกันสังคม มาตรา ๓๓ กรณีรับเงินชราภาพ (อายุครบ ๕๕ ปีบริบูรณ์) จำนวน ๓ ราย
ครบกำหนดรับเงิน จำนวน ๒ ราย จำนวนเงิน ๓๘,๖๑๒ บาท (ยังไม่รวมดอกเบี้ย) อีก ๑ ราย ครบกำหนดวันที่ ๒๖
พฤษภาคม ๒๕๖๙ จำนวนเงิน ๙๓,๗๗๓ บาท

๒. สร้างหลักประกันในชีวิตในรูปแบบการออม โดยการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ จำนวน ๔ ราย

๓. ลงทะเบียนสมัครงาน จำนวน ๑๑ ราย อยู่ระหว่างการจัดหาตำแหน่งงานว่างและการบรรจุเข้าทำงาน

๔. สอบถามกรณีค่าจ้างขั้นต่ำ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานที่พึงได้รับ สิทธิประโยชน์แรงงานไทย
ที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และขั้นตอนวิธีการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวน ๓๐ ราย

๕. ต้องการพัฒนาทักษะฝีมือช่างเชื่อม จำนวน ๑ ราย

๖. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญของการทำงาน คือ ความสามารถของบุคลากรที่ร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ ได้แก่
ความสามารถในการมองกลุ่มเป้าหมาย ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ความสามารถในการผลักดันเพื่อให้เกิด
ความช่วยเหลือให้เป็นรูปธรรมและผลสัมฤทธิ์ และความสามารถในการประสานงานในทุกฝ่ายให้เกิดการทำงานแบบ
บูรณาการ ขณะเดียวกันทีมงานจะต้องรู้ว่าปัญหาของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในประเด็นใด ต้องจัดลำดับความสำคัญในการ
ให้ความช่วยเหลือ ใช้จิตวิทยาและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างที่มิวิทยากรและกลุ่มเป้าหมาย

๗. ข้อเสนอแนะ

การให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูฯ เพื่อสร้างโอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในการ
ประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว และเพื่อลดโอกาสการกลับไปเสพยาเสพติด นั้น หน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น
อำเภอ หรือผู้นำหมู่บ้าน ควรจะมีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ผ่านการบำบัดในด้านต่าง ๆ เช่น
การศึกษา อาชีพ สุขภาพ และความช่วยเหลืออื่น ๆ ประสานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการช่วยเหลือ
ต่อไป เนื่องจากระยะเวลาที่มิวิทยากรของกระทรวงแรงงานลงไปให้ความรู้เป็นเพียงแค่ระยะเวลาช่วงสั้น ๆ ทำให้
ไม่สามารถเข้าถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ครบถ้วน

